

PM 2009: RVI (Dnr 327-2711/2008)

Äldrebostadsgrupp

Skrivelse av Abdo Goriya (s)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Skrivelse av Abdo Goriya (s) om inrättandet av en äldrebostadsgrupp anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför.

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

Abdo Goriya (s) har i en skrivelse den 19 november 2008 till kommunstyrelsen tagit upp frågan om avveckling av servicehus.

Skribenten anser att avvecklingen, som enligt honom genomförts trots stort behov, skapar stor oro och otrygghet bland boende och anhöriga. Som underlag till påståendet anges basnyckeltalen för tertialrapport 2, där det framgår att antalet äldre med insatser från äldreomsorgen har minskat 2007 jämfört med 2006. Anledningen till minskningen anses, enligt skribenten, vara strängare biståndsbedömning. I skrivelsen påpekas också att den nya boendeformen "trygghetsboende" ännu inte är definierad och ingen vet egentligen vad den innebär.

En blocköverskridande arbetsgrupp med representanter från de politiska partierna och pensionärsorganisationerna skulle enligt skrivelsen kunna bringa klarhet i oredan och tillsammans ta fram en plan för framtidens äldreboende i Stockholm. Med anledning av detta föreslår skribenten att kommunstyrelsen beslutar om att tillsätta en blocköverskridande arbetsgrupp för att bringa klarhet över äldreboendesituationen i Stockholm.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och äldrenämnden. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 3 februari 2009.

Stadsledningskontoret anser att minskningen av antalet äldreboendeplatser inte är så kraftig som redogörelsen i skrivelsen hävdar. Det valfritetssystem som infördes för äldreboenden den 1 juli 2008 har medfört att flera privata utförare av äldreomsorg är på väg att ta över lokaler som stadsdelsnämnderna sagt upp. Stadsledningskontoret anser att verksamheten måste anpassas efter de behov och den efterfrågan som finns. Det är en naturlig utveckling att servicehus och vård- och omsorgsboenden avvecklas eller omstruktureras när behoven inom äldreomsorgen minskar eller förändras. Stadsledningskontoret anser inte att den situation som beskrivs i skrivelsen föranleder att en blocköverskridande arbetsgrupp behöver inrättas.

Äldrenämnden anser att det arbete som ligger bakom det förslag till äldreboendeplanering som kommunstyrelsen kommer att ta ställning till med all säkerhet kan betraktas som det mest grundliga som gjorts på området i modern tid i staden. De äldre har själva fått komma till tals genom en efterfrågeanalys, något som aldrig skedde när den förra majoriteten avvecklade servicehus. Äldrenämnden påpekar att den politiska oppositionen har haft möjlighet att framföra sina synpunkter i stadens samtliga 14 stadsdelsnämnder, i äldrenämnden och i kommunstyrelsen. I samband med att stadens budget för 2009 beslutades hade oppositionen dessutom möjlighet att debattera äldreboendeplanering i kommunfullmäktige. Äldrenämnden konstaterar att det alltså finns en rad nämnder och styrelser som redan idag fungerar som äldreboestadsgrupper, där oppositionen deltar, och som på ett positivt sätt bidrar till att utveckla stadens äldreomsorg. Någon ytterligare grupp finns det inte behov av anser äldrenämnden.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har ingen erinran.

Mina synpunkter

Att färre personer får insatser är en naturlig följd av demografiska förändringar, inte av att biståndsbedömningen blivit strängare. I takt med att demografin förändras måste också verksamheterna anpassas efter de behov och den efterfrågan som finns. Det är en naturlig utveckling att servicehus och vård- och omsorgsboenden omstruktureras när behoven inom äldreomsorgen minskar eller förändras.

Minskningen av antalet äldreboendeplatser är inte heller så kraftig som redogörelsen i skrivelsen hävdar. Det valfrihetssystem som infördes för äldreboenden den 1 juli 2008 har medfört att flera privata utförare av äldreomsorg är på väg att ta över lokaler som stadsdelsnämnderna sagt upp.

Det arbete som ligger bakom det förslag till äldreboendeplanering som kommunstyrelsen inom kort kommer att ta ställning till kan med all säkerhet betraktas som det mest grundliga som gjorts på området i modern tid i staden.

I samarbete med stadsdelsnämnderna har äldrenämnden analyserat behov, tillgång och efterfrågan i närtid och på medellång sikt. Värdefulla bidrag har lämnats från utrednings- och statistikkontoret (USK) och externa konsulter. Samtidigt har äldrenämnden i samråd med stadsledningskontoret och Micasa Fastigheter i Stockholm AB genomfört en inventering av servicehusens status. De äldre har själva fått komma till tals genom en efterfrågeanalys, något som aldrig skedde när den förra majoriteten avvecklade servicehus.

Den politiska oppositionen har haft möjlighet att framföra sina synpunkter i stadens samtliga 14 stadsdelsnämnder, i äldrenämnden och i kommunstyrelsen. I samband med att Stockholms stads budget för 2009 beslutades i oktober förra året hade oppositionen dessutom möjlighet att debattera äldreboendeplanering i kommunfullmäktige. Angående trygghetsboenden i Stockholms stad pågår just nu ett arbete på tjänstemannanivå med att utarbeta ett förslag på hur den boendeformen ska se ut i kommunen. Förslaget kommer att remitteras och behandlas i demokratisk ordning.

Det finns alltså en rad nämnder och styrelser som redan idag fungerar som äldreboestadsgrupper, där oppositionen deltar, och som på ett positivt sätt bidrar till att utveckla stadens äldreomsorg. Någon ytterligare grupp finns det inte behov av.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Skrivelse av Abdo Goriya (s) om inrättandet av en äldreboendegrupp anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför.

Stockholm den 2 april 2009

EWA SAMUELSSON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Skrivelse om äldreboendegrupp av Abdo Goriya (s)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Att bifalla skrivelsen och därmed tillsätta en blocköverskridande planeringsgrupp för äldreboenden.
2. Att därutöver anför följande

Som borgarrådet anför har ett omfattande arbete genomförts på tjänstemannanivå. Dock saknas den blocköverskridande och långsiktiga planeringen som hade varit lämplig vid en fråga av denna magnitud. En sådan grupp hade kunna öka den demokratiska insynen och samtidigt kunnat leda till att små problem och missförstånd hade kunnat lösas. Att istället hänvisa till fullmäktigedebatter som forum för demokrati är långt ifrån tillräckligt.

ÄRENDET

Abdo Goriya (s) har i en skrivelse till kommunstyrelsen tagit upp frågan om avveckling av servicehus.

Skribenten anser att avvecklingen, som enligt honom genomförts trots stort behov, skapar stor oro och otrygghet bland boende och anhöriga.

En blocköverskridande arbetsgrupp med representanter från de politiska partierna och pensionärsorganisationerna skulle enligt skrivelsen kunna bringa klarhet i oredan och tillsammans ta fram en plan för framtidens äldreboende i Stockholm. Med anledning av detta föreslår skribenten att kommunstyrelsen beslutar om att tillsätta en blocköverskridande arbetsgrupp för att bringa klarhet över äldreboendesituationen i Stockholm.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och äldrenämnden. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 3 februari 2009.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Att färre personer får insatser är en naturlig följd av demografiska förändringar, inte av att biståndsbedömningen blivit strängare. Enligt Utredning och statistikkontorets (USK) beräkningar inför budget 2009 kommer dessa förändringar att innebära att kostnaderna för stadens äldreomsorg bör sjunka med 24,9 miljoner kronor 2009, 18,4 miljoner kronor 2010 och 35,3 miljoner kronor 2011. Då ser vi en minskning med nära 80 mnkr till 2011. Till detta ska läggas minskningen för perioden 2003-2008 med 126,0 mnkr som fortfarande har påverkan på den inriktning som nämnderna väljer. Detta kräver att stadsdelsnämnderna anpassar verksamheten efter de minskade behov som förväntas de kommande åren.

Under en rad av år har servicehusboende efterfrågats allt mindre av brukarna. I dagsläget belastar tomgångskostnader för servicehuslägenheter flera stadsdelar. I detta läge då behovet av äldreomsorg minskar totalt i staden och i synnerhet för servicehusboende är det nödvändigt att omstrukturera dessa lokaler till verksamheter med annan inriktning, till exempel trygghetsboende. Kommunstyrelsens beslut i ärendet "Utvärdering av omvandling av servicehus till seniorboenden" (dnr 327-4350/2005) stöder denna utveckling och visar att det finns en enighet över blockgränserna i denna fråga då detta beslut togs av den förra majoriteten. Så snart staden tagit ställning till en modell och definierat kriterierna för trygghetsboende får servicehusen prövas mot detta. Arbetet med att utforma trygghetsboenden för stadens vidkommande pågår och samordnas av kommunstyrelsen och den statliga remissen om förslaget om trygghetsboende kommer att beredas och föreläggas kommunstyrelsen under våren.

Minskningen av antalet äldreboendeplatser är inte så kraftig som redogörelsen i skrivelsen hävdar. Det valfrittssystem som infördes för äldreboenden den 1 juli 2008 har medfört att flera privata utförare av äldreomsorg är på väg att ta över lokaler som stadsdelsnämnderna sagt upp.

Stadsledningskontoret anser att verksamheten måste anpassas efter de behov och den efterfrågan som finns. Det är en naturlig utveckling att servicehus och vård- och omsorgsboenden avvecklas eller omstruktureras när behoven inom äldreomsorgen minskar eller föränd-

ras. Stadsledningskontoret anser inte att den situation som beskrivs i skrivelsen föranleder att en blocköverskridande arbetsgrupp behöver inrättas.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen anses besvarad med vad som anförs i detta tjänstutlåtande.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 februari 2009 att

1. I huvudsak bifalla äldreförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen,
2. Därutöver anföra:

Det arbete som ligger bakom det förslag till äldreboendeplanering som kommunstyrelsen inom kort kommer att ta ställning till kan med all säkerhet betraktas som det mest grundliga som gjorts på området i modern tid i staden.

I samarbete med stadsdelarna har äldreförvaltningen analyserat behov, tillgång och efterfrågan i närtid och på medellång sikt. Värdefulla bidrag har lämnats från utrednings- och statistikkontoret (USK) och externa konsulter. Samtidigt har äldreförvaltningen i samråd med stadsledningskontoret och Micasa fastigheter i Stockholm AB genomfört en inventering av servicehusens status. De äldre har själva fått komma till tals genom en efterfrågeanalys, något som aldrig skedde när den förra majoriteten avvecklade servicehus.

Den politiska oppositionen har haft möjlighet att framföra sina synpunkter i stadens samtliga 14 stadsdelsnämnder, i äldrenämnden och snart också i kommunstyrelsen. I samband med att Stockholms stads budget för 2009 beslutades i oktober förra året hade oppositionen dessutom möjlighet att debattera äldreboendeplanering i kommunfullmäktige. Angående trygghetsboenden i Stockholms stad pågår just nu ett arbete på tjänstemannanivå med att utarbeta ett förslag på hur den boendeformen ska se ut i kommunen. Förslaget kommer att remitteras och behandlas i demokratisk ordning.

Det finns alltså en rad nämnder och styrelser som redan idag fungerar som äldreboendegrupper, där oppositionen deltar, och som på ett positivt sätt bidrar till att utveckla stadens äldreomsorg. Någon ytterligare grupp finns det inte behov av.

Reservation anfördes av vice ordföranden Leif Rönngren m fl (s) samt ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsens beslöt i maj 2006 i ärendet angående omvandling av servicehus till seniorboende (dnr. 327-4350/2005) bland annat att beslut om större förändringar av stadens servicehus och vård- och omsorgsboende gällande omstrukturering till annan boendeform och/eller avveckling ska godkännas av kommunstyrelsen efter begäran av respektive stadsdelsnämnd.

I skrivelsen tas ett antal exempel upp på boenden där olika former av beslut fattats om avveckling eller omstrukturering av servicehus och vård- och omsorgsboenden. Samtliga förändringar som nämns i skrivelsen har godkänts av kommunstyrelsen eller av kommunfullmäktige i samband med beslut om budget för 2009.

Äldreförvaltningen har under 2008 arbetat med att ta fram en plan för stadens boenden för äldre. Planen tar sikte på år 2020 och enligt befolkningsutvecklingen fram till dess kommer antalet äldre över 80 år att minska i staden. Detta påverkar behovet av platser i vård- och omsorgsboenden som beräknas minska med ca 3 %. Planen presenterades för äldrenämnden i oktober 2008 och har därefter remitterats till samtliga stadsdelsnämnder.

Äldreförvaltningen anser att verksamheten måste anpassas utifrån behoven, varför det är naturligt att servicehus och vård- och omsorgsboenden avvecklas eller omstruktureras till andra verksamheter som staden har behov av när behoven inom äldreomsorgen minskar.

Av de boenden som är omnämnda i skrivelsen är det dock endast Ceremonien och en mindre del av Kastanjen som för tillfället används för andra ändamål. Före detta Åsens vård- och omsorgsboende, delar av Farsta sjukhem och Långbroberg planerar Micasa Fastigheter i Stockholm AB att rusta upp till moderna vård- och omsorgsboende för äldre och hyra ut till olika privata vårdgivare.

Den 19 december 2008 överlämnade äldreboendedelegationen sitt slutbetänkande ”Bo bra hela livet” (SOU 2008:113) till socialdepartementet. Stockholms stad kommer att få slutbetänkandet på remiss och därmed tillfälle att yttra sig om förslaget om trygghetsboende.

Enligt äldreförvaltningens uppfattning är det en fördel att det finns en långsiktig bärighet och en bred förankring vid beslut om större avgörande förändringar, såsom ett eventuellt införande av trygghetsboende.

Gällande skribentens förslag om att tillsätta en blocköverskridande arbetsgrupp, anser äldreförvaltningen att det är en politisk fråga.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 3 februari 2009. Rådet lägger anmälan till handlingarna utan erinran.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Leif Rönngren m fl (s) samt ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) enligt följande

1. Att äldrenämnden bifaller skrivelsen om tillsättandet av en blocköverskridande planeringsgrupp för äldrebostäder
2. Att därutöver anför följande

Skrivelsen tar upp en mycket viktig och strategisk fråga, avvecklingen av vård- och omsorgsboenden och de borgerligas vallöftessvek när det gäller servicehusen vara eller icke vara.

Vid ett flertal tillfällen har ansvarigt borgarråd uttalat sig om att alla äldre med önskemål om servicehusboende också skall få det. Trots att riktlinjerna för bistånd till vård- och omsorgsboende har blivit mer ”generösa”, så visar flera rapporter att verkligheten inte motsvarar de mer generösa riktlinjerna, och att de äldre i stor omfattning fortfarande inte får komma till ett servicehus eller ett vård- och omsorgsboende.

Detta beror säkert både på de minskade ekonomiska förutsättningarna och oklarheten kring begreppet trygghetsboende tillsammans med stora avvecklingar av boendeplatser.

För att bringa reda i den råddiga situation som äldrebostadsfrågan hamnat i förespråkar vi att en grupp tillsätts i enlighet med skrivelsens intentioner.